

Міністерство охорони здоров'я України
Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«ВІЩА МЕДИЧНА ОСВІТА:
СУЧASNІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

3–4 березня 2016 р., м. Київ

Київ
ВИДАВНИЦТВО
KiM
2016

ББК 74.00
УДК 378
В 55

*Рекомендовано до друку рішенням
Вченої ради Національного медичного
університету імені О.О. Богомольця
від 28 січня 2016 року, протокол № 8*

Засновники:

Міністерство охорони здоров'я України,
Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця,
Інститут післядипломної освіти
Національного медичного університету
імені О.О. Богомольця

ISBN 978-617-628-051-4

*Збірник наукових праць видається
з благодійною метою
і розповсюджується безкоштовно*

Адреса редакції:
01601, м. Київ, бульвар Т. Шевченка, 13
Офіційний сайт: www.nmu.ua
Телефон: (044) 234-92-76
E-mail: nmu@nmu.ua

Збірник наукових праць «Вища медична освіта: сучасні виклики та перспективи» адресовано науковцям, викладачам, докторантам, аспірантам, слухачам, магістрам, інтернам та студентам вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів, всім тим, хто цікавиться питаннями професійної підготовки лікарів та провізорів.

Редакційна колегія:

Катерина АМОСОВА (головний редактор)
Марина АНТОНЕНКО
Василь БАРДОВ
Леслі БРОМЛІ (Велика Британія,
заступник головного редактора)
Ірина БУЛАХ
Борис ВЕНЦІКІВСЬКИЙ
Оксана ВИГОВСЬКА
Олег ВЛАСЕНКО
Олександр ВОЛОСОВЕЦЬ
Тетяна ГРУЗСВА
Ширлі ДОБСОН (Велика Британія)
Олександр ЗАКОРДОНЕЦЬ
Вальтер КЛІМША (Республіка Австрія)
Роман КРЕГГ (Велика Британія)
Юрій КУЧИН (заступник головного редактора)
Олеся ЛІНОВИЦЬКА (заступник головного редактора)
Наталія ЛІТВИНОВА
Ірина ЛОГІНОВА
Сергій МАКСИМЕНКО (заступник головного редактора)
Владислав МАЛАНЧУК
Володимир МЕЛЬНИК
Володимир МІШАЛОВ
Лариса НАТРУС
Олександр НАУМЕНКО
Вояслава НЕСКОВІЧ (Республіка Сербія)
Валерій НЕСПРЯДЬКО
Олександр НІКІТЮК
Сергій ОМЕЛЬЧУК
Валентин ПАРІЙ
Ігор ПЕЛЬО
Тетяна РЕВА
Олександр РОМАНЕНКО
Олександр САВИЧУК
Оджум СИЛЬВАНУС (Федераційна Республіка Нігерія)
Віктор СТЕПАНЕНКО
Олена СТЕЧЕНКО (заступник головного редактора)
Імані ФАРНАД (Ісламська Республіка Іран)
Миррослава ФЛЮНЕНКО
Петро ФОМИН
Ярослав ЦЕХМІСТЕР (заступник головного редактора)
Віталій ЦІМБАЛЮК
Олександр ЧАЛИЙ
Юрій ЧАЙКОВСЬКИЙ
Іван ЧЕКМАН
Тетяна ЧЕРЕНЬКО (заступник головного редактора)
Валерій ЧЕШУК
Володимир ШИРОБОКОВ
Олександр ЯВОРОВСЬКИЙ

ISBN 978-617-628-051-4

© Національний медичний університет імені О.О. Богомольця, 2016

**ТЕЗИ ДОПОВІДЕЙ
НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«ВИЩА МЕДИЧНА ОСВІТА:
СУЧАСНІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

3–4 березня 2016 р., м. Київ

Матеріали і методи. Проведено аналіз методології викладання дисципліни відповідно до розроблених на кафедрі неврології навчальних програм та методичних вказівок для практичних занять та самостійної позааудиторної роботи.

Результати. На кожному занятті викладач кафедри намагається наблизити студента до реальних умов діагностики неврологічних захворювань та лікування пацієнтів. Під час клінічного огляду пацієнтів студенти по черзі під контролем викладача вчаться методиці збору анамнезу у неврологічного хворого, досліджують неврологічний статус, намагаються виявити симптоми ураження нервової системи, згрупувати їх у неврологічні синдроми, встановити топічний і попередній клінічний діагнози. Базуючись на отриманих знаннях, студенти складають план обстеження хворого, аналізують результати методів обстеження, обґрунтують схему лікування пацієнта.

Під час клінічного огляду хворих викладач обов'язково підкреслює важливість ранньої діагностики, необхідність своєчасної госпіталізації хворих, особливо в гострий період інсульту, після судом за наявності епілепсії, у разі виникнення синдрому Гійена-Барре, міастенічного кризу, після черепно-мозкових травм та ін.

Реформування системи вищої медичної освіти України з метою приведення її у відповідність до міжнародних освітніх стандартів передбачає активне застосування у педагогічному процесі кафедри розроблених адаптованих клінічних настанов та уніфікованих протоколів лікування основних неврологічних захворювань.

Висновки. Практична орієнтованість викладання неврології, що ґрунтуються на засадах доказової медицини, розширяє світогляд студента-медика, дає можливість майбутньому лікарю незалежно від його майбутнього фаху запідозрити у хворого неврологічне захворювання та вчасно надати необхідну кваліфіковану допомогу.

Summary. Practical orientation of the neurology training at the Neurological

Department of NMU is based on the principles of evidence-based medicine, foundations of the diagnostics of the main neurological diseases and approaches to their treatment.

ОСОБЛИВОСТІ ВИКЛАДАННЯ ПРОПЕДЕВТИКИ ВНУТРІШНЬОЇ МЕДИЦИНІ В ІНОЗЕМНИХ СТУДЕНТІВ

EDUCATIONAL PECULIARITIES OF PROPEDEUTICS OF INTERNAL MEDICINE FOR INTERNATIONAL STUDENTS

Бобкович К.О. / K.O. Bobkovych

*ВДНЗУ «Буковинський державний
медичний університет»*

З кожним роком в медичних закладах України зростає кількість іноземних студентів, які вимагають орієнтації викладачів на їх потреби. Паралельно і вітчизняні спеціалісти повинні бути конкурентоспроможними на світовому ринку праці. Це приводить до необхідності корегування традиційних навчальних програм, введення нових методів та інтерактивних прийомів роботи викладачів ВНЗ.

Сучасна програма з пропедевтики внутрішньої медицини включає ряд тем із фізикальних методів обстеження, зокрема топографічної перкусії легень, перкусії серцевої тупості, у тому числі абсолютних її меж, зацікавленість якими у студентів-іноземців є дуже низькою. Часто вони відмічають, що у їхніх країнах такі методи використовуються вкрай рідко. Водночас на лабораторні та сучасні інструментальні методи дослідження кількість годин обмежена. Для прикладу, на усі інструментальні методи дослідження дихальної системи віддається лише одне заняття, недостатня кількість занять на вивчення електрокардіографії тощо.

На нашу думку, слід акцентувати увагу майбутніх колег на тому, що не варто недооці-

інновати фізикальні методи дослідження. Для прикладу можна наводити працю медиків у військових умовах, що, на жаль, актуально у наш час як для вітчизняних, так і студентів-іноземців, а також роботу в умовах сільських амбулаторій та певних екстрених випадках, де немає можливості провести повний комплекс необхідних досліджень. Водночас, додічно внести корективи у програму з пропедевтики внутрішньої медицини з акцентуацією на розширення сучасних лабораторних та інструментальних методів дослідження в клініці внутрішніх хвороб, щоб студенти наших навчальних закладів не відставали у цьому напрямку від своїх європейських та американських колег.

Отже, формуючи програму з пропедевтики внутрішньої медицини, слід враховувати необхідність її модернізації за рахунок більш сучасних додаткових методів дослідження

Summary. In recent years the number of international students is growing in Ukraine. However, many work educational programs, including the propedeutics of internal medicine, are obsolete. According to the authors, some practical lessons of physical methods of examination should be reclassified to the study of modern laboratory and instrumental methods..

на медичному, медико-психологічному факультетах за Європейською кредитно-трансферною системою. Студенти з курсу вперше починають систематизовано вивчати клінічні дисципліни, тому важлива увага приділяється організації та методичному за безпеченням самостійної роботи студентів на практичному занятті.

Мета роботи – аналіз самостійної роботи з пропедевтики педіатрії.

Матеріали і методи. Проаналізували результати вивчення педіатрії у 46 студентів з курсу. Використовували методи порівняння та загальнонаукові методи аналізу.

Результати. Аудиторна самостійна робота регламентується робочою навчальною програмою, методичними вказівками для підготовки до практичного заняття для студентів та методичними вказівками до теми для викладача. На кафедрі в цьому навчальному році розроблені нові, відповідно до нового тематичного плану, методичні вказівки для самостійної підготовки студентів до практичного заняття, які можна отримати в електронному варіанті, також створено зошити самостійної роботи студентів для підготовки до практичних занять, які перевіряються викладачем і оцінюються на підготовчому етапі. На практичних заняттях з пропедевтики педіатрії застосовуються різні види самостійної роботи: виконання завдань для контролю початкового рівня знань (тести, задачі, усне/письмове опитування); вивчення інструкцій до проведення окремих етапів самостійної роботи, відправлення на фантомах чи в клініці продемонстрованих викладачем практичних навичок з обстеження органів і систем, маніпуляційної техніки, інструментальних методів дослідження; робота у відділенні; проведення бесід з питань раціонального харчування, профілактики захворювань; заповнення щоденників; виконання контрольних завдань. Всі складові аудиторної самостійної роботи студента оцінюються і враховуються як складові частини комплексної оцінки за практичне заняття.

Висновок. Впровадження різних форм організації самостійної роботи сприяє активізації навчальної діяльності студентів на практичних заняттях з пропедевтики педі-

ДОСВІД ОРГАНІЗАЦІЇ АУДИТОРНОЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ З ПРОПЕДЕВТИКИ ПЕДІАТРІЇ

THE EXPERIENCE OF ORGANIZATION OF AUDIENCE SELF-WORK ON PRACTICAL LESSONS FROM PROPAEDEUTICAL PEDIATRICS

Бовкун О.А., Варварук О.А. /
O.A. Bovkun, O.A. Varvaruk

Національний медичний університет
імені О.О. Богомольця

Вступ. Кафедра педіатрії № 5 має значний досвід наскрізного викладання педіатрії

ЗБІРНИК НАУКОВИХ ПРАЦЬ

**НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ
«ВІЩА МЕДИЧНА ОСВІТА:
СУЧASNІ ВИКЛИКИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ»**

3–4 березня 2016 р., м. Київ

B55 Збірник наукових праць науково-практичної конференції з міжнародною участю «Віща медична освіта: сучасні виклики та перспективи» 3–4 березня 2016 р., м. Київ. – К.: КІМ. – 342 с.

ISBN 978-617-628-051-4

Збірник наукових праць «Віща медична освіта: сучасні виклики та перспективи» адресовано науковцям, викладачам, докторантам, аспірантам, слухачам, магістрам, інтернам та студентам вищих медичних (фармацевтичних) навчальних закладів, всім тим, хто цікавиться питаннями професійної підготовки лікарів та провізорів.

**ББК 74.00
УДК 378**

Формат 70x100/16. Ум.-друк. арк. 21,38. Наклад 300. Зам. № 003-16.

Видавець та виготівник “Видавництво “КІМ”
Свідоцтво про внесення до державного реєстру суб’єктів видавничої справи серії ДК № 2888 від 3.07.2007 р.
03680, м. Київ, вул. Кржижанівського, 3, ОКТБ – корп. 5, оф. 140. Тел.: (044) 502-41-23.